

Országos hatósági ellenőrzési terv a fővárosi és megyei kormányhivatalok szociális és gyámhivatalai részére

A fővárosi és megyei kormányhivatalokról szóló 288/2010. (XII. 21.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) 6/A. § (1) bekezdése szerint a szakmai irányító szerv legkésőbb az ellenőrzési időszakot megelőző 45. napig országos hatósági ellenőrzési tervet készít a szakmai irányítása alá tartozó szakigazgatási szervek, valamint a fővárosi és megyei kormányhivatalok által lefolytatandó hatósági ellenőrzések (a továbbiakban együtt: ellenőrző hatóság) vonatkozásában.

A Korm. rendelet 6/A. § (2) bekezdése szerint a szociális és gyámhivatalok, mint ellenőrző hatóságok, a szakmai irányító szerv által kiadott országos hatósági ellenőrzési terv alapján készítik el a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló törvény szerinti hatósági ellenőrzési tervet az ellenőrzési időszakot megelőző 15. napig.

A gyermekvédelmi és gyámügyi feladat- és hatáskörök ellátásáról, valamint a gyámhatóság szervezetéről és illetékességéről szóló 331/2006. (XII. 23.) Korm. rendelet 1. § (4) bekezdés szerint a szociális és gyámhivatalok a fővárosi és megyei kormányhivatalok szakigazgatási szervei. A szociális és gyámhivatalok szakmai irányítója a gyermekek és az ifjúság védelméért felelős miniszter.

Jelen országos hatósági ellenőrzési terv a megyei kormányhivatalok szociális és gyámhivatalai (a továbbiakban: Hivatal) által készítendő hatósági ellenőrzési tervek szakmai minimum tartalmát határozza meg.

Az ellenőrzési terveket a szakmai irányítást ellátó szerv által meghatározott szakmai szempontok figyelembe vételével kell összeállítani.

a) Az ellenőrzési tervben meg kell határozni a tárgydíszakban lefolytatni tervezett **ellenőrzések számát és típusát**.

a.1. Az elsőfokú államigazgatási szervek **gyámhatósági ügyekkel** kapcsolatos (ideértve a gyermekvédelmi pénzbeli ellátásokat is) **hatósági tevékenységének** ellenőrzéséhez kapcsolódóan az ellenőrzési terv tartalmazza a tárgydíszakban lefolytatandó ellenőrzések ütemezését, az ellenőrizendő hatóságok megnevezését (havi bontásban).

a.1.1. Az ellenőrzések ütemezését oly módon kell meghatározni, hogy legalább 4 évente valamennyi járási gyámhivatal tevékenysége **átfogó ellenőrzésre**, és valamennyi jegyző tevékenységének **jogszerűsége ellenőrzésre** kerüljön.

a.1.2. Az adott évre vonatkozó országos ellenőrzési tervben meghatározott kiemelt területeken **célvizsgálat lefolytatása** szükséges. A célvizsgálat szempontjait a c) pont ismerteti.

a.2. Az elsőfokú államigazgatási szervek szociális **pénzbeli és természetbeni ellátásokkal** kapcsolatos **hatósági tevékenységének** ellenőrzéséhez kapcsolódóan az ellenőrzési terv tartalmazza a tárgydíszakban lefolytatandó ellenőrzések ütemezését, az ellenőrizendő hatóságok megnevezését (havi bontásban).

Az ellenőrzések ütemezését oly módon kell meghatározni, hogy legalább 4 évente valamennyi járási hivatal tevékenysége – az adott évre vonatkozó éves ellenőrzési tervben meghatározott kiemelt területeken – törvényességi és szakszerűségi ellenőrzés keretében ellenőrzésre kerüljön. A 2015. évi kiemelt területeit a c.4.) pont ismerteti.

a.3. A szociális és gyermekjóléti, gyermekvédelmi **szolgáltató tevékenység** ellenőrzéséhez kapcsolódóan az ellenőrzési terv tartalmazza a tárgydíszakban lefolytatandó ellenőrzések ütemezését, az ellenőrizendő szolgáltatók, intézmények megnevezését (havi bontásban). Az ellenőrzések ütemezését oly módon kell meghatározni, hogy legalább két évente, gyermekvédelmi szakellátás tekintetében legalább évente valamennyi szolgáltató, intézmény ellenőrzésére sor kerüljön. Az ellenőrzés során vizsgálni kell, hogy a szolgáltató, intézmény a jogszabályokban és a szolgáltatói nyilvántartásban foglaltaknak megfelelően működik-e. A 2015. évi ellenőrzések során követendő kiemelt szempontokat a c.2. pont tartalmazza.

b) Az ellenőrzési tervben a Hivatal által tervezett ellenőrzésekre vonatkozó információk legszélesebb körét nyilvánosságra kell hozni, oly módon, hogy ez az ellenőrzések hatékonyságát ne veszélyeztesse.

Az elsőfokú államigazgatási szervek hatósági tevékenységének ellenőrzéséhez kapcsolódóan, továbbá a szociális és gyermekjóléti, gyermekvédelmi szolgáltató tevékenység ellenőrzéséhez kapcsolódóan az ellenőrzési terv tartalmazza az **ellenőrzés módját** (helyszíni ellenőrzés, adat- és információkérés, iratellenőrzés stb.). Szükség szerint az ellenőrzési terv meghatározza az ellenőrzés alapjául szolgáló dokumentumok típusát.

c) Az ellenőrzési tervnek tartalmaznia kell a vizsgálat tárgyára vonatkozó azon információkat, amelyek alapján az ellenőrzött hatóságok és intézmények biztosítani tudják az ellenőrzés sikerességéhez szükséges feltételek rendelkezésre állását. Az ellenőrzési tervben általános vizsgálati szempontként meg kell határozni, hogy mely jogszabályok alkalmazásának vizsgálatára kerül sor. Ismertetni kell továbbá a célvizsgálat speciális szempontjait.

2015. tárgyévben a hatósági és szolgáltató tevékenységek ellenőrzése során kiemelt cél az alábbi szakmai szempontok vizsgálata.

c.1. A gyámügyi igazgatás tekintetében 2015. évben kiemelt cél a gyermeki és ügyféli jogok biztosítása érdekében az alábbi tevékenységek ellenőrzése:

Kérjük annak célvizsgálatát, hogy

- hány esetben történt a gyermek bántalmazására utaló jelzés, bejelentés, vagy annak észlelése a gyermekjóléti szolgálatnál, illetve a járási gyámhivatalnál, és megtették-e a szükséges intézkedéseket,
- alkalmazták-e a Gyvt. 11. § (1a) bekezdésben foglaltak alapján az egységes elveket és módszertant [<http://www.kormany.hu/hu/dok?page=35&source=2#!DocumentBrowse>]
- megvalósult-e a Gyvt. 17.§ (2a) bekezdés szerinti zárt adatkezelés és a 17. § (3) bekezdés szerinti együttműködés,
- hány esetben került sor feljelentés megtételére a gyámhivatal részéről a bántalmazóval szemben és
- alkalmazta-e a Szociális és Gyámhivatal a Gyvt. 17.§ (5) bekezdés szerinti egyeztető megbeszélés megtartását.

A célvizsgálat 2015. január 1. és 2015. december 31. közötti időszakra terjedjen ki és a megállapításairól, esetleges javaslataikról készült összefoglalót 2016. február 28-áig küldjék meg a Gyermekvédelmi és Gyámügyi Főosztály részére.

c.2. A szociális és gyermekjóléti szolgáltató tevékenység ellenőrzéséhez kapcsolódóan meg kell határozni, mely jogszabályi előírások érvényesülésének vizsgálatára kerül sor, és az előírásoknak nem megfelelő működés esetén az egyes alkalmazható szankciók megjelölését.

A 2015. évi rendes ellenőrzések keretében kiemelt figyelmet kell fordítani az alábbiakra:

- idősök nappali ellátása ellenőrzése során hangsúlyozottan vizsgálni kell – az ellátottak interjúztatásának módszerével is –, hogy az ellátottak milyen szolgáltatásokat kaptak az ellátás nyújtása során;
- a családsegítés és a gyermekjóléti szolgáltatás esetében hangsúlyozottan vizsgálni kell a feladatellátás személyi feltételeinek alakulását, valamint azt, hogy milyen munkaformákat végeztek és milyen szolgáltatásokat nyújtottak, továbbá a szolgáltatást végzők mobilitása (közlekedés) milyen módon valósul meg;
- családok átmeneti otthona esetén kiemelten vizsgálni kell az ellátás megszűnésének, megszüntetésének módjait, valamint ennek kapcsán a gyermekjóléti szolgálattal való együttműködés tartalmát;
- továbbra is különös figyelmet kell fordítani annak vizsgálatára, hogy az észlelő- és jelzőrendszer tagjai megfelelően közreműködnek-e a veszélyeztető tényezők felismerésében és kezelésében. Ennek feltárása érdekében gyermekjóléti szolgáltatónként legalább 10 szűrőpróbaszerűen kiválasztott esetet meg kell vizsgálni.

Az előzőekben meghatározott kiemelt szempontokkal kapcsolatos tapasztalatokra az éves hivatali beszámolóban szükséges kitérni.

c.3. A gyermekvédelmi szakellátás vizsgálata során kiemelt terület:

c.3.1. A gyermekvédelmi szakellátásban lévő gyermek megkapja-e a Gyvt. 53. § (1) bekezdés a) pontja szerinti - a gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését elősegítő, az életkorának, egészségi állapotának és egyéb szükségleteinek megfelelő étkeztetését, ruházattal való ellátását, mentálhigiénés és egészségügyi ellátását, gondozását, nevelését és lakhatását jelentő - teljes körű ellátást.

c.3.2. A gyermekvédelmi szakellátási intézményekben élő gyermekek játékhoz, szabadidőhöz, pihenéshez való joga érvényesül-e.

A Gyvt. 9. § (1) bekezdés c) pontja - az ENSZ Gyermekjogi Egyezményének megfelelően - deklarálja, hogy a nevelésbe vett gyermeknek joga van ahhoz, hogy felzárkóztató, tehetségfejlesztő programokon és érdeklődésének megfelelő szabadidős foglalkozásokon vegyen részt.

E jog érvényesítését szolgálja, hogy az 53. § (7) bekezdésében a Gyvt. külön nevesíti, hogy az otthont nyújtó ellátásban részesülő gyermek családi pótlékának a teljes körű ellátásra vagy a teljes körű ellátás kiegészítésére történő felhasználása során a családi pótlék összegét – többek között - a gyermek szabadidő-eltöltéshez, kulturálódáshoz, játékhoz, sporthoz szükséges eszközökkel való ellátására, fejlesztésére, tehetségének gondozására kell fordítani. Az ellenőrzés során kérjük arra is kérdezzenek rá, hogy a családi pótlékot a gyermek szabadidő-eltöltéshez, kulturálódáshoz, játékhoz, sporthoz szükséges eszközökkel való ellátására, fejlesztésére, tehetségének gondozására milyen módon, milyen arányban, milyen tevékenységek, programok biztosításával használja fel a gondozási hely.

A célvizsgálat 2015. január 1. és 2015. december 31. közötti időszakra terjedjen ki és a megállapításairól, esetleges javaslatokról készült összefoglalót 2016. február 28-ig küldjék meg a Gyermekvédelmi és Gyámügyi Főosztály részére.

c.4. A szociális pénzbeli és természetbeni ellátásokkal kapcsolatban kiemelt terület:

c.4.1. A közgyógyellátásra vonatkozó jogszabályok érvényesülésének vizsgálata. Ellenőrzési időszak: 2015. január 1- december 31.

c.4.2. A szociális és gyermekvédelmi ellátások országos nyilvántartására vonatkozó jogszabályok érvényesülésének, a nyilvántartás működésével kapcsolatos tapasztalatok vizsgálata. Ellenőrzési időszak: 2015. január 1.- július 31. A megállapítások eredményeit 2013. augusztus 31-ig kérjük megküldeni a Segélyek és Támogatások Főosztálya részére.

d) Az ellenőrzési terv összefoglalóan tartalmazza az előző tárgyévi ellenőrzések tapasztalatait, illetve azt, hogy ezen tapasztalatok mennyiben befolyásolták a tárgyévi ellenőrzési terv kialakítását.

e) A fővárosi és megyei kormányhivatalok szociális és gyámhivatalai ellenőrzési terveiket honlapjukon közzéteszik.

A fővárosi és megyei kormányhivatalok szociális és gyámhivatalai részére szóló 2015. tárgyévi hatósági ellenőrzési tervet jóváhagyom és közzétételéhez hozzájárulok:

Budapest, 2014. december „10.”

Czibere Károly

